

Checklist Ontwikkeling Schrijfvaardigheid

Datum: .....-.....-.....

Ingevuld door: .....

Scores

0 = nee/ niet

1 = in ontwikkeling

2 = ja/ wel

Omcirkel voor elke uitspraak wat van toepassing is. Geef eventueel een korte toelichting.

1. Visie op schrijfond onderwijs				
a.	We werken vanuit een heldere, gedeelde visie op schrijfond onderwijs.	0	1	2
b.	Onze visie op schrijfond onderwijs past binnen de algemene schoolvisie op taalond onderwijs.	0	1	2
c.	We beschouwen schrijven in verschillende talen als een aparte deelvaardigheid.	0	1	2
d.	In ond onderwijs voor het schrijven van fictionele teksten staan ervaringen van leerlingen en expressieve doelen centraal.	0	1	2
e.	In ond onderwijs voor het schrijven van fictionele teksten staat een functioneel perspectief centraal (integratie zaakvakken/ schrijven om te leren).	0	1	2
f.	In ons schrijfond onderwijs hebben we bewust aandacht voor een meertalige context.	0	1	2

2. Leerdoelen				
a.	Onze leerlingen hebben zichtbaar plezier in schrijven.	0	1	2
b.	Ons ondwijsaanbod is volledig dekkend voor alle kerndoelen voor schrijven (kerndoelen 1, 5, 8, 9, 10, 11).	0	1	2
c.	Aan het eind van groep 8 schrijven de meeste leerlingen teksten op niveau 1F van het referentiekader taal (korte, eenvoudige teksten over alledaagse onderwerpen).	0	1	2
d.	Voor het schrijven in het Fries worden de leerdoelen vanuit het RRF gebruikt. Voor het schrijven in het Engels de leerdoelen uit het ERK.	0	1	2
e.	Ons ondwijsaanbod kent een heldere opbouw in doelen; de moeilijkheidsgraad van de te schrijven teksten neemt toe.	0	1	2
f.	In de midden- en bovenbouw leren de leerlingen zakelijke teksten vanuit genres en/of gerichte doelen (vermaken, informeren, instrueren, overtuigen) te schrijven.	0	1	2
g.	Leerlingen leren reflecteren op hun schrijfproduct en op hun schrijfproces.	0	1	2

3. Leerinhoud				
a.	De kenmerken van het schrijfonderwijs groep 1 en 2 zijn: plezier, dagelijkse routine, betekenisvolle aanleidingen, interactie en spel.	0	1	2
b.	De kenmerken van het schrijfonderwijs groep 3 en 4 zijn: zie (a) en ook schrijven over ervaringen en bij revisie aandacht voor spelling, grammatica, lay-out.	0	1	2
c.	De kenmerken van het schrijfonderwijs groep 5 en 6 zijn: zie (b) en ook schrijven in functionele contexten aan de hand van tekstsoorten/ genres.	0	1	2
d.	De kenmerken van het schrijfonderwijs groep 7 en 8 zijn: zie (c) en ook verschillen tussen informeel en formeel schrijven.	0	1	2
e.	Schrijftaken zijn zoveel mogelijk losgekoppeld van een methode, maar vormgegeven vanuit ervaringen, gebeurtenissen, actualiteit, projecten, (zaakvak)thema's, boeken.	0	1	2

4. Leeractiviteiten				
a.	Schrijfactiviteiten gaan in alle leerjaren uit van functionele contexten waarbij op een natuurlijke manier verbinding wordt gemaakt met andere talen (Fries, Engels, thuistalen).	0	1	2
b.	In de onderbouw schrijven en tekenen leerlingen over ervaringen en gebeurtenissen vanuit een meertalige context.	0	1	2
c.	In midden- en bovenbouw gaan we uit van het 5-fasenmodel (oriëntatie, schrijfopdracht, schrijven, bespreken en herschrijven, verzorgen en publiceren).	0	1	2
d.	Leerlingen leren diverse schrijfstrategieën kennen en toepassen.	0	1	2
e.	In onze didactiek (midden- en bovenbouw) is interactie over schrijven (proces) en teksten (product) belangrijk en vanzelfsprekend.	0	1	2
f.	Leerlingen in de midden- en bovenbouw maken regelmatig aantekeningen bij zaakvakken (schrijven om te leren).	0	1	2
g.	Leerlingen in de midden- en bovenbouw schrijven (samen) teksten om de leerstof beter te onthouden of begrijpen (bijvoorbeeld in logboekjes).	0	1	2
h.	Leerlingen krijgen regelmatig opdrachten voor 'vrij schrijven' (waarbij spelling en grammatica niet van belang zijn), om het schrijfgemak en schrijfplezier te vergroten.	0	1	2

5. Docentrollen				
a.	Leerkrachten in de onderbouw benutten zoveel mogelijk aanleidingen om te schrijven (bijvoorbeeld bij tekeningen van leerlingen).	0	1	2
b.	Leerkrachten in midden- en bovenbouw geven heldere, functionele schrijfp opdrachten met instructie over tekstsoort, doel, publiek, criteria en taal.	0	1	2
c.	Leerkrachten fungeren als model door veel te schrijven, met eigen teksten te werken en door hardop voor te doen hoe je een schrijftaak aanpakt.	0	1	2
d.	Leerkrachten stimuleren interactie over teksten door onder andere gezamenlijke schrijftaken, tekstbesprekingen en rolwisselend leren.	0	1	2
e.	Leerkrachten bieden ondersteuning als schrijfcoach door hulp en feedback te geven met betrekking tot schrijfproduct, schrijfproces en gebruikte taal.	0	1	2
f.	Leerkrachten zijn in staat om schrijvende leerlingen te observeren en zo inzicht te verkrijgen in de schrijfvaardigheidsontwikkeling.	0	1	2
g.	Leerkrachten zijn in staat om te differentiëren binnen het schrijfonderwijs voor wat betreft taalkeuze, niveau, motivatie, belangstelling, tempo.	0	1	2

6. Bronnen en materialen				
a.	Leerkrachten zetten ervaringen, gebeurtenissen, zaakvakonderwijs, projecten, actualiteiten (etc.) in als bron voor (meertalige) schrijftaken.	0	1	2
b.	We werken met moderne taalmethoden en gaan gericht en selectief om met schrijftaken.	0	1	2
c.	Leerkrachten hebben kennis van moderne inzichten voor wat betreft meertalig schrijfonderwijs, bijvoorbeeld via vakliteratuur.	0	1	2
d.	Leerkrachten werken aan hun professionalisering op het gebied van schrijfvaardigheidsontwikkeling en schrijfdidactiek, bijvoorbeeld via nascholing.	0	1	2

7. Groeperingsvormen				
a.	Tijdens klassikale instructie in midden- en bovenbouw staat leerzame interactie tussen leerkracht en leerlingen centraal.	0	1	2
b.	Leerlingen werken individueel aan schrijftaken.	0	1	2
c.	Leerlingen werken in twee- of meertallen aan schrijftaken.	0	1	2
d.	In ons schrijfonderwijs werken we met taalrondes en tekstbesprekingen.	0	1	2
e.	Leerlingen geven regelmatig <i>peer feedback</i> op schrijfproducten.	0	1	2
f.	Er zijn heldere, gezamenlijke richtlijnen voor differentiatie om zwakke schrijvers extra ondersteuning en goede schrijvers extra uitdagende schrijftaken te bieden.	0	1	2

8. Leeromgeving				
a.	Alle klassen vormen een rijke meertalige taalomgeving waarin teksten en schrijfproducten van leerlingen zichtbaar in de klas hangen.	0	1	2
b.	Leerkrachten geven te allen tijde het goede voorbeeld door met enthousiasme te schrijven in verschillende talen, op verschillende functionele momenten.	0	1	2
c.	In de (midden- en) bovenbouw zijn hulpkaarten en/of posters zichtbaar aanwezig.	0	1	2

9. Tijd				
a.	In de onderbouw staat minstens één keer per week een schrijfactiviteit gepland.	0	1	2
b.	In de middenbouw en bovenbouw staat minstens twee keer per week een schrijfactiviteit gepland.	0	1	2
c.	Teksten en schrijven spelen elke dag een rol, hoe klein of groot ook.	0	1	2
d.	Leerkrachten besteden zoveel mogelijk tijd aan schrijftaken door leerlingen ook buiten het taalonderwijs veel te laten schrijven (functionele contexten).	0	1	2
e.	Leerkrachten gaan bewust om met de tijdsbesteding aan het onderdeel schrijven in de taalmethode, door schrijftaken te koppelen aan andere contexten.	0	1	2
f.	Leerkrachten ruimen altijd tijd in voor evaluatie en reflectie op schrijftaken (schrijfproces).	0	1	2
g.	Leerkrachten ruimen altijd tijd in voor tekstbesprekingen, feedback en revisie van teksten (schrijfproduct).	0	1	2

10. Toetsing				
a.	We volgen de schrijfontwikkeling van leerlingen regelmatig en gelijksoortig (in groep 4 tot en met 8).	0	1	2
b.	We gebruiken (een) volginstrument(en) voor de schrijfontwikkeling van leerlingen, bijvoorbeeld een observatielijst of een portfolio.	0	1	2
c.	We gebruiken gegevens uit onze volginstrumenten voor het maken van groepsoverzichten én voor het bieden individuele begeleiding aan zwakke schrijvers.	0	1	2
d.	We analyseren uitkomsten van schrijftoetsen en/of ontwikkelingsgerichte instrumenten om ons schrijfonderwijs te verbeteren.	0	1	2

Eventuele opmerkingen/aantekeningen

Globale samenvatting van de analyse

Welke score is per onderdeel het meest gegeven? (Omcirkel wat van toepassing is)

Onderdeel		Niet/onvoldoende ontwikkeld	In ontwikkeling	Goed/voldoende ontwikkeld
1	Visie	0	1	2
2	Leerdoelen	0	1	2
3	Leerinhoud	0	1	2
4	Leeractiviteiten	0	1	2
5	Docentrollen	0	1	2
6	Bronnen en materialen	0	1	2
7	Groeperingsvormen	0	1	2
8	Leeromgeving	0	1	2
9	Tijd	0	1	2
10	Toetsing	0	1	2

Conclusie

Sterke aspecten van ons schrijfonderwijs zijn (gebruik de checklist, niet de samenvatting):

- .....
.....
- .....
.....

Verbeterpunten van ons schrijfonderwijs zijn (gebruik de checklist, niet de samenvatting):

- .....
.....
- .....
.....
- .....
.....

In hoeverre voldoet ons schrijfbeleid op dit moment aan het ideaalbeeld?				
1 helemaal niet	2	3	4	5 volledig